

VENTA

30 exemplars 1 pesseta

Un número solt
5 cèntims

ADMINISTRACIÓ

Carrer de Ponent, 1, 1.^a
(Bossó baix à la escala)

Surt à llum puntualment
tots los divendres

PERIÒDICH POLITICH VERMELL.

SUSCRIPCIÓ

ESPAÑA
Un trimestre 4 pesseta

ESTRAÑEROS
Un trimestre 2 pessetas

LAS SUSCRIPCIONES
se pagan per adelantat

Los pagos poden ferse
en sellos de 15 cèntims
ó en timbres
especials pera periòdichs

CIRCO NACIONAL

Pantomima divertida
pera allargar la funció:
L' Anton, ab valor sens mida,
pendrà part en la corrida
d' un brau toro... de cartró.

LO MODUS VIVENDI

Lo Modus vivendi, paraula en llatí que ben traduïda, se sab que vol dir: Manera de viure i omplir lo castell burlicant als jue tingan lliurat lo castell... Venent y comprant, cantant y plorant, de totas maneres tant tota los papers, ningú res no mira, lo mon es la fira, tothom fa diners.

Lo ministre que seu en poltrona, imposant a lo poble sa llei, lo seu Modus vivendi l'abona y hem de darli lo que vol sens remey, hem de darli lo jog de la vida, hem de darli lo fruit del treball, y també nostres fills quan los crida, y no xiatas ni aixequis lo mall... que si un crida y s'altera prou l'espera la presó, que si ne l'pobre que tot manca, l'entrebanca la raho, ensopega y arreplega bastonada que te crida.

Lo mostrega, tarugo ó be lladre que disposa de nostre caudal y 'ns atraca quan menos nos quadra, no deitant en tot casa ni un rei, lo seu Modus vivendi apronta, no hem de dirli aixquera ni un mot. Y puig ja que la llei no ho evita, fem moltotot, minyona, demit tot. Que si un crida més s'estrage, car ho rega ben segú; per més broms la justícia sens malícia y deita nos; y al mostrega que arreplega li diu:—Ape, guilla tu.

L'advocat que lo dret li reporta bona axaca que li ompla 'l bufet, may no mira si es dreta ó si es torta, lo qu'ell vol es pujar la paret. Si hi ha diners.—Te rabó que lo sobrel.—Si es un pobre.—Car me que va errat.—Pel seu Modus vivendi lo pobre no ha tingut ni tindrà dignitat, que si un crida y s'hi esbrava res n'escalb, que si ell vol, ab la ploma que hi traïca, l'embolica molt y molt, y l'espura la raterra abont no veu lliura ni sel.

Lo polítich que crida y s'exalta y discursos aboca a dard, malehant al govern perque 'ns falta y dibentant a tots.—Jo so aquí—predicant llibertat y romanços lo seu Modus vivendi ja té, y enganiant a tot hora als més menaos puja dalt de la cima; també, y quan logra l'alta cima, en re' estima lo que han fet, no s'recorda del que deya, quan no traya lo que ha tret; y si an xista, les petrolista! ¡garrotada y tene dret!

En ti molts en Espanya a tot hora ab lo Modus vivendi fan sort, y pensant ab sas tripas y fare, a ne l'pròxim aprontan ben fort; que 'l Modus vivendi, paraula en llatí, tothom de la terra ja sab que vol di. Lo modo y manera d'omplir lo castell, burlicant als jue tingan lliurat lo castell.

J. M. CODOLOSÀ

Dijous de la setmana entrant, dia 28 del corrent mes, se celebrarà en l'Audiencia d'aquesta ciutat lo judici oral sobre aquell célebre

cabas de Terrasa que portava petardos al Ateneu Obrer per encàrrec no sabem encara de qui, pero suposém y suposon molts d'altres que del caciquisme tarraconench, personificat en alguns fabricants dels que volian fer desaparèix d'aquella ciutat tot rastre d'associació obrera y d'idees de socialisme.

Com en tot aquell assumpto La TRAMONTANA té fets una de sas més brillants campanyas en favor de la justícia y de la classe obrera, procurarem tancar-la assistint a aquest judici oral pera veure si allí podém lograr saber algo més de la mà amagada inductora de las persecucions que a Terrasa sufriren, ab la excusa dels petardos, los obrers d'idees avançadas.

En Cassola acaba de fer un discurs a las Corts amenaçant ab lo militarisme si no 's fa la santa voluntat y conveniencia dels militars. M'agrada la frescura d'aquestos generals.

Després de tindreho tot encara 'n demanan més y amenassen si no 'ls ho donan. ¡Vaya unas criaturas mal cridades... que semblan!

Fins que 'l papá poble 'ls clavi una pinya no estarán quiets.

Decididament Colon era un home que estava molt de pega.

Y aquesta pega grandíssima, que tant va perseguir en vida a pesar de son catolicisme, continúa encara fentli la santíssima després de mort.

Y per qui no ho vulgui creure allí 'n va la proba:

Lo dissapte passat va estrenarse la sarsuela Colon en lo teatro Espanyol. Com l'estreno avuy d'una sarsuela seria es un aconteixement quan priva 'l género de Cható Margó, Plato del dia, Madrid-club, etc., etc., anarem a véurels y sentirls, y 'ns toperem no ab un mamarratxo, que no ho es ni molt menos, pero si ab una obra desigual, d'un primer acte algo més que regular, un segon apenas passador, un tercer bastant dolent y un quart casi inaguantable. Teniam presos los apuntes pera ferne una ressenya completa, mes tal poch l'apoteosis final del diumenje a la nit, fouc després de la 3.ª representació del citat Colon, que havém esqueixat las quartillas per no aumentar la mala sombra que seguix encara al famós descubridor d'América.

A conseqüencia, se calcula, d'algun dels focs artificials que 's cremavan al final de la esmentada obra, a poch més de la una de matinata del dilluns se declará un incendi en lo teatro Espanyol que 'l deixá reduhit totalment a cendras en molt pocas horas.

De modo que 'l Colon ha fet la guita al teatro, als artistas, als empleats, a la empresa y fins als mateixos autors, desconeguts encara.

Ja ho diu lo ditxo:

Quan un home está de pega ab los Colones... s'entrebanca.

Y si no es vers es veritat.

Nostre corresponal de Castellvell y Vilar, (prop de Monistrol) nos ne conta un feix del alcalde d'aquell poble sobre las arbitrariedades que comet ab un vehí, no deixantli exercir més que de un modo incomplet sa industria de venedor de comestibles, a fi de que no fassi la competencia a las tendas y adrogers que compran 'l ayguardent a aquella primera autoritat local, fabricant d'aquest article.

De tan ridícul arriba fins a ser divertit lo que fan certas autoritats de poblet.

Creyentse esquitxos de rey absolut, disposan, sino de vidas, tant com poden de las hisendas de sos administrats.

Cosa que no pot durar més que fins que acabin la paciència los agredits pel principi d'autoritat.

A Banyolas s'ha fet una brillantíssima manifestació anticarcunds, honrant lo XVI aniversari del assassinat d'en J. T. de Ametller y altres liberals pels carlins, en sa entrada en aquella vila durant la darrera guerra civil.

L'Ateneu Banyolense, organizador de la manifestació, també celebrá una vetllada en honor d'aquells mártirs de la llibertat, regnant en tots aquestos actes un verdader entusiasme, y assistinthi numerosas concurrencia tant de la població com de representacions forasteras.

Nostre aplauso a tals ceremonias. L'honrar als mártirs d'una idea es honra per tots los que la professan.

Podriam saber en qué consisteix que a Villassar de Dalt no 's rebí fins al dissapte y alguns cops al diumenje un dels dos paquets de TRAMONTANAS que van a aquella població, sent aixis que té d'arribarhi 'l divendres al matí?

Crídém l'atenció del Administrador de correus de dita vila per veure si troba 'l mal y aplica 'l remey a aquest abús.

Qué li haurém fet al jutje municipal de Santa Coloma de Queralt que s'entreté esquitxant La TRAMONTANA, perque no ha pogut lograr que en lo cassino La Estrella deixessin de tenirla? (Tanta es la rabietas que li produeix nostre periódich? Donchs miri, me 'n alegro.)

¡Ah! y escolti, senyor jutje: (No sab que 'l destruir una cosa d'un altre es castigat pel códich penal vigent? Donchs home... ¡no s'extiri!

Es que es molt, que fins los més petits esquitxos de tribunal vulgan fer la justícia a sa manera.

Las moltas demandas que havém rebut de la música del Himne quins lliets publicarem en nostre número darrer, nos han fet impossible 'l envio de totes ellas, per quant tenen de fere copias manuscritas, y aixó requereix algun temps. No obstant, dintre de la vinentas setmana la rebrán totes las corporacions que la tenen demandada fins a la sortida d'aquest número.

Advertim també que no donarem a ningú més d'una copia, y encara aquesta té d'esser degudament sollicitada per corporació y no per particulars.

En Martínez Campos també es partidari del Militarisme com en Cassola, y en Lopez Dominguez igual que 's altres dos.

Naturalment, ells defensen lo que 's convé. Lo tanto es lo poble no declarantse partidari del popularrisme.

Y fentne práctica ab militars y tot.

A Sant Quintí de Medions s'ha fet la inscripció civil d'un fill dels lliurepensadors Joan Coca y María Miró, prescindiint, ab gran congoixa dels negres, del remullament de la clepsa ab l'aygua de bacallá de la cova fumada.

Lo diumenje vinent, dia 24, a las 9 del matí, se reunirá numerosa comitiva de lliurepensadors en lo carrer de Valencia, 29, barberia, (ensanche de Sant Martí), al objecte de procedir a la inscripció al registre civil, prescindiint del such de cargols de cala missa, d'una nena a la qui se posaràn los noms de Acracia, Roland y Michel, si al jutjat no 'ls ve cap rampalleria antilegal.

Avís als lliurepensadors que vulgan ajudar a posar un nou sinapsme als clericals.

PUBLICACIONES REBUDAS

INSTRUCCIONES PARA LA CELEBRACION Y PRACTICA DE ACTOS CIVILES.—La Biblioteca El Porvenir editorial ha publicado este utilissimo obra que no podrá por menos de donarli honra y profit. Consiste d'unas 130 planas, val 6 reis, y tracta de tots los actos del matrimonio y del registre civil, donant formularis per cada cas. Los pedidos a El Porvenir editorial, Hornos de la Mata, 5, principal, Madrid.

¡Dédenos avy! Dues!—Bunich poema, del que millor que nosaltres ne donaré rahó la següent quintilla d'endecasílabos que copiam:

La potencia matriz que erigió el nombre de ese dios falao en fuera tan temida, ha existido y existe, no se nombra: materia, luz, calor, esto es la vida. El cielo es la Razón, Dios es el Hombre.

Se ven a dos rals en los kioscos de la Rambla y en la Administración de El Productor, carrer de Sant Olegari, n.º 2, p. 1.ª, Barcelona.

Cartón Republicano, por Celso Mir y Dons.—En una definición de todas las maneras de ser d'un góvern republicano, sobrentot als republicans progresistas. Un tomet de 64 planas ab bonica cuberta, una peseta. Se ven en kioscos y librerias y en casa son autor, carrer de Fortuny, 8, 1.ª, Barcelona.

PERSEIDES.—Havem rebut les noves visites de *La Veu del Treball*, de Xativa; *Boletín de la Sociedad «La Instrucción Obrera»*, de Tarragona; *La Humanidad*, d'Allicant; y *Boletín oficial del Grande Oriente Nacional de España*, de Madrid. Establim ab tota lo cambi.

Llibres de fumar marca La Campana.—N' havem rebut de les classes Farigola, Romer, Camamilla y Rosa, que tots los fumadors que l' han tastat lo troben excellent. Qui vulga probarho que l' demanala correspondents punts de venda y al se grós dirigirse a son autor G. Merin, carrer Traspalacio, 1, Barcelona.

CONSELL

L' home que per son destí viu patint y malament, que es bo y no pot ser dolent perquè no ha nascut així; si a tois tres vol obtenir's sanch dolenta, y le 'l que la l' home vol, ho lograrà, si ell vol, d' aquesta manera: seguit prompte la carrera que t' fassi anar cap-allà.

ABEL

A conseqüència de nostre primer sullet de *Mal temps* de la setmana passada, ocupantnos d' un enterro de Tarrassa, nos ha fet una visita lo pare del nen difunt Ramon Albareda, pera donarnos més detalls de com se mogué aquella *sarsuela* mística.

La família sollicità l' enterro civil, que fou concedit pel jutje municipal, entregant la correspondent papeleta d' enterrament. Mes a conseqüència de certes intrigas del clero, lo cotxe dels morts se presentà poch abans de la hora convinguda ab los que tenian de concorre a la cerimonia, y darrera l' cotxe comparegueren una mascarada de capellans, posante a cantar lo *gori-gori* sense que ningú 's hagués demanat. Lo pare y la mare de la criatura protestaren de las cansons dels mussols negres, y durant molt rato impediren que marxés lo cotxe emportantse lo seu fill, que ab engany havia tret de la casa l' enterrament ans de que sapigués la família que 's cleritruchs l' esperavan.

Si allí pot entretingres un quart esperant que arribés la comitiva de lliurepensadors invitada al enterro, la funció hauria acabat pitjor que l' rosari de la aurora; mes trobant sola la família lo vicari, ex-cabecilla carlí y capítal del *gori-gori*, aprofità la ocasió pera fer passar la seva per fora obligant al cotxero dels morts a tirar avant.

La família donà part al jutje d' aquest atropell, lo qui, donantnos tota la rabó, prometé posarhi correctiu; mes lo cert es que fins ara ha quedat en la impunitat més completa aquest importantíssim atropell clerical, probant que l' embut de la justícia sempre reserva la part ampla pel clero y la estreta pels lliurepensadors.

Un feligrés de la màniga ampla nos suplica que fem las següent preguntes, quina contesta ja suposem que pot esperar agegut:

«Sab lo reverent D. Silveo Aulet, catèdràtic de la Normal de noyas, si es veritat que l' bibebe ha donat ordre de que no pugja anitar en cap convent pera professar cap noya, tant si es menor com major d' edat, sense l' consentiment de sos pares y la ordre de la mitra de Barcelona?»

Y si n' està enterat, ¿per que està sembrant la discòrdia entre famílies, etc., etc.?»

La cosa no té malícia.

Un seductor espiritual que, com altre Tenorio místic, està fent conquestas pel celestial serrallo del Seu Senyor.

En *moisega Perdut* de Tarragona, cap-aquí d' aquell presiri, va moure un esbalot a un cert subjecte perquè en un recó del carrer de Riudecols d' aquella ciutat aviava contra la paret lo líquid del safreig de la seva persona.

Al sentirse maltractat lo qui feya la feyna acuosa, contestà en lo mateix tò al ruc negre dihentli que 's cuydés d' elli, que pitjor era lo que ell havia fet a Vallmoll, y ja 's disposavan un y altre a cloure l' puny quan passaren dos

canonjes, un d' ells lo Dr. Pau Forés, que cridà al ordre al negre inferior y posà lo seu nom de pila a las rahons.

Menos mal aquesta vegada. Si un sotans xich va encendre l' foch, un de gros va fer de bombero.

Lo bisbe de la Seu d' Urgell, anant a fer pasturar las ovelles de Cardona, també va ribetejar de carcundisme la seva *santa* missió, parlant contra 'ls liberals en un sermó y dihentos que ja tenen l' ànima negra y consumida.

«A qué queixarse, donchs, dels ignorants y caparruts rectors, si las *instruïdas* eminencias del catolicisme també cometien las mateixas barbaritats?»

«Oh sabi que 'ns atabalas ab tals sermons mastegant! Deu te fassi anar cantant per moix... com las cigales.»

Va bramar lo novenari d' ànimas tal missionista a Colibató, que ronsal, morrallas, sarría y ferraduras eran molt poch pera distingirlo com se mereixia mentres parlava inspirat pel colomi de la trampa sagrada del arbre de las tres brancas y una sola soca.

Figúrintse que va dir que no ja l' embutar-se en Deu, sino l' blasfemar contra 'l clero, era molt més pecat que agafar un ganivet y asseninar a son pare y a sa mare y a sos fills y a tota la parentela.

Aquí qui cometia un verdader assassinat era lo predicayre: assassinava l' sentit comú.

«Y qué fa Deu entretant que tals disbarats permet! ¿no veu que atis comproment al seuyor Esperit Sant?»

Lo representant del Santíssim Colomi que baladreja l' novenari d' ànimas a Sant Esteve Sasrobriras (prop de Martorell), lo dijéus passat digué al piadós auditori que l' endemà l' ensenyaria un sant viu que tenia, que hi anessin dejorn pera que poguessen veurel.

Efectivament acudí forta concurrencia de llanús al corral de la llana, y llavors lo predicayre va rifarsels dihent que 's havia piadosament ensarronat pera fer que l' escoltessin, engantantlos a continuació tal conjunt de disbarats y gatadas místicas, que mentres los uns feligrésos s' escandalitzavan los altres tenian d' aguantarse l' ventre de tant devotíssim panxó de riure que s' estavan fent.

Aquest recurs tant estrany com està la fe nos diu; per cridar gent al parany han d' apelar al engany de que tenen un sant viu.

CANTARELLAS

«Dius que no t' estimo, neoa, perquè t' faig sempre enfaderet!—Que no sabs que diu l' adagi: Qui t' vol be, t' farà plorar?»

No diràs perquè m' agradan tant y tant los teus ullets... donchs m' agradan perquè sempre miran contra lo govern.

R. Pons

EPITAFI

En aquest ninxo esquerdat dues banys hi ha ríotades; y al moment digué l' Ingladas: Era torero, ó casat.

R. Pons

XARADAS

Pes pescar es de segó, hu; may tindrás si tens bon gos, dor; adorno de seeyors es, tres.

Y si vols que t' digui més per saberho ab poch instant, en fondas y restaurants hi veurás Au, Jaes y tres.

E. Sala

Deys 'n Tur a la Ramona: la primera té segona.

R. Pons

EINDEVINALLAS

Una vegada tan sola, en un moment me veurás, dues en un sol moment y cap vegada ab un any. Que t' sembla, estimat lector, pot ésser diuó erudit? Puch, no ho dubtes, si rimes me sembla que ho encertaras.

R. Pons

Tinch mans y no such persona, talas sense se' arille, such gran y petit tambe. Lector, rimes una estona que poch costa de sabe.

E. Sala

TRENCA CLOSCAS

Formar ab aquestas lletres la titol d' una posse catalana.

P. Colak

SOLUCIONS

A LAS CARRIBAS DEL NÚMERO PASAT

- XARADA.—Sim-pá-tich.—Ca-pe-llá.
- TRENCA-CLOSCAS.—Lo Contraintre.
- MUDANA.—Cas Res. Psa.
- GRUOLGICH.—Entre donas baralles.

Tip. «La Academia.» Ronda de la Universitat, 6, Barcelona.

LA GABIA!

RATA NOVÉ

FRANCISCO MASJOAN, de Figueras; aquest *flavio* ha resultat tan bon pagador, que de tot lo te nps que va demanar TRAMONTANAS pera vendre no n' ha pagat ni un xavo. Es a dir, que tot li ha sigut ganancia, ja que al tindre de pagar s' ha declarat en huelga tant de contestar nostras cartas com de pagar nostras lletres, pujant lo deute al fi a 26 pessetas. Queda engabiat ab ellas fins que las arronsi. Arenys de Munt, Palma de Mallorca y Cervera seguirán a la llista d' honor si no proban sa bona voluntat al pago.

Ratas consagrats:—1. Joaquim Miquel, de Lleyda, per 2750 pessetas.—2. Domingo Gombau, de Falset, 19.—3. Pere Martí, de Balaguer, 18.—4. Ramon Torredor, de Agramunt, 31'75.—5. Rosa Roca, de Figueras, 36'44.—7. Joseph Arnau y Bonet, de Valís, 18.—Llorens Serra, de Perpinyá, 57'55.

LA REVOLUCIÓ

POEMA EN TRES CANTS original de J. Llonas é ilustrat per Moliné. Preu DOS rais.

¡¡SORTIRÁ AVIAT!!

Almanach de La Tramontana

para l' any 1890

CALENDARI POSITIVISTA

Ja ho veurán. Com de costum, no valdrá mes que

¡¡ UN RALET !!

ab tot y haverhi cromos, la mar de ninots y un arsenal de traballs literaris de tota mena, ademés del celebrat Calendari Positivista d' Augusto Comte, un dels primers talents d' aquest sigle.

Poden arar fent sos pedidos los correspondents que no ho hagin fet, si no volen quedar-se sense.